

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

> Retouradres Postbus 1 3720 BA Bilthoven

Aan de Directeur-Generaal van de
Volksgezondheid
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
drs. M. Sonnema
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl
KvK Utrecht 30276683
T 030 274 91 11
F 030 274 29 71
info@rivm.nl

Datum 7 december 2020
Onderwerp Advies n.a.v. 90e OMT

Ons kenmerk
0115/2020 LCI/JvD/at/nn

Behandeld door

Geachte mevrouw Sonnema,

Op 4 december 2020 riep het Centrum Infectieziektebestrijding (CIb) van het RIVM het Outbreak Management Team (OMT) bijeen om te adviseren over de situatie rondom de COVID-19-pandemie. Naast de vaste OMT-leden, vertegenwoordigers van het Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG), het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten (NCvB), de Nederlandse Vereniging van Medische Microbiologie (NVMM), de Vereniging voor Infectieziekten (VIZ) en het Landelijk Overleg Infectieziektebestrijding (LOI), waren er leden van de Nederlandse Vereniging voor Intensive Care (NVIC), de Nederlandse Vereniging voor Klinische Geriatrie (NVKG), de Vereniging van de Specialisten Ouderengeneeskunde (Verenso), de Nederlandse Vereniging Kindergeneeskunde (NVK), verschillende experts (internist-infectioloog, viroloog, epidemioloog, artsen-microbioloog, een regionaal arts-consulent, ouderengeneeskundige, artsen M&G), vertegenwoordigers van referentielaboratoria en vertegenwoordigers van diverse centra van het RIVM aanwezig.

A. Aanleiding OMT en doelstelling

Het OMT komt periodiek bij elkaar om de medisch-inhoudelijke stand van zaken betreffende COVID-19 vast te stellen en te duiden, voor de opvolging van acties en voor de beantwoording van vragen van de Nederlandse overheid.

Het OMT geeft vervolgadvisen over de effecten van de maatregelen die tot op heden zijn ingesteld en over de versoepeling van maatregelen op grond van drie pijlers zoals benoemd door het kabinet:

- een acceptabele belastbaarheid van de zorg – ziekenhuizen moeten kwalitatief goede zorg aan zowel COVID-19-patiënten als aan patiënten binnen de reguliere zorg kunnen leveren;
- het beschermen van kwetsbare mensen in de samenleving;
- het zicht houden op en het inzicht hebben in de verspreiding van het virus.

Op 2 december 2020 heb ik de adviesaanvraag ontvangen waarin u het OMT namens het kabinet vraagt te adviseren over een aantal vraagstukken.

Hieronder volgen een samenvatting van de situatie en de adviezen van het OMT.

B. Actuele situatie

Datum

7 december 2020

Ons kenmerk

0115/2020 LCI/JvD/at/nn

Achtergrond

Op 27 februari 2020 werd de eerste patiënt met COVID-19 in Nederland gediagnosticeerd. Tot 4 december 2020 zijn er wereldwijd ruim 65 miljoen patiënten met COVID-19 gemeld, van wie bijna 19 miljoen in Europa. Wereldwijd zijn er 1,5 miljoen patiënten overleden, van wie 431 duizend in Europa. Tot 4 december 2020 zijn er in Nederland bijna 544 duizend patiënten met laboratoriumbevestigde COVID-19 gemeld van wie 17.862 personen werden opgenomen in het ziekenhuis. In totaal zijn 9.623 personen met een bevestigde SARS-CoV-2-infectie overleden.

Verloop van de epidemie

Het OMT is geïnformeerd over het verloop van de epidemie en de resultaten van de modellering. Het beeld van de epidemie op basis van het aantal meldingen blijft nagenoeg ongewijzigd ten opzichte van de afgelopen drie weken, met rond de 5000 meldingen van nieuwe SARS-CoV-2-besmettingen per dag. De landelijke incidentie blijft daarmee hoog, op bijna 200 per 100.000 inwoners, met een brede range tussen regio's van 100 tot ongeveer 250 per 100.000 inwoners in de afgelopen week. Geen van de regio's zit al in de fase 'waakzaam' met minder dan 50 besmettingen per 100.000 inwoners. Het merendeel (20 van de 25) regio's zit nog steeds in de fase 'ernstig' van de epidemie, met meer dan 150 meldingen per 100.000 inwoners. In alle leeftijdsgroepen vanaf 13 jaar was een afname in het aantal meldingen in de afgelopen week ten opzichte van de week ervoor; bij kinderen jonger dan 13 jaar blijft het aantal meldingen zeer laag in vergelijking met oudere leeftijdsgroepen. Het aantal meldingen per 100.000 is de afgelopen weken hoger bij 13-17-jarigen dan bij 18-19-jarigen, waar dat tot week 46 andersom was. Dit hangt mogelijk samen met het groter aantal nauwe contacten bij jongeren tot 18 jaar, waar deze beperkt zijn bij volwassenen door de 1,5-meter-maatregel. In de leeftijd van 13-17 jaar neemt ook het aantal afgenomen testen toe.

Er lijkt een lichte toename van het relatieve aandeel besmettingen gerelateerd aan scholen; deze toename is al sinds enkele weken zichtbaar, maar het aandeel van besmettingen binnen het huishouden, bij bezoek in de huiselijke kring, en in de werksituatie blijft aanzienlijk hoger dan op scholen.

Op basis van contactstudies (Pienter corona) in april, juni en september is te zien dat het aantal contacten buiten het eigen huishouden van kinderen in de basisschoolleeftijd al voor de zomervakantie op het niveau van voor de coronapandemie lag, en voor kinderen in de middelbare schoolleeftijd na de zomervakantie. Voor volwassenen blijft het aantal contacten lager dan voor de coronapandemie, alhoewel toegenomen in vergelijking met de intelligente lockdown-periode (april).

Het aantal testen in de GGD-teststraten is de afgelopen kalenderweek toegenomen. Het percentage positieve testen is de afgelopen kalenderweek opnieuw licht afgenomen, van 12,0% in week 47 (16-22 november) naar 11,1% in week 48 (23-29 november). Het percentage positieve testen bij de GGD-testlocaties blijft sterk variëren tussen regio's; tussen 6% en 16% in week 48. In de X(X)L-teststraten in 4 steden was het percentage positieve testuitslagen lager (4,3% tot 11,2%) dan bij de reguliere teststraten in dezelfde steden (7,3% tot 13,0%) in dezelfde periode. Onduidelijk is in hoeverre dit verklaard kan worden doordat de geteste populatie anders is.

De instroom van het aantal ziekenhuisopnames en opnames op de IC ligt op het niveau van begin oktober, het aantal opgenomen patiënten op de afdelingen en

IC ligt echter op het niveau van eind oktober; beide nemen af, zij het langzaam. Het aantal ziekenhuis- en IC-opnames per dag liggen beide ongeveer een factor twee hoger dan de signaalwaarden van respectievelijk 40 en 10 per dag. Het aantal verpleeghuislocaties met nieuwe besmettingen is stabiel. Het aantal bewoners van verpleeghuizen dat besmet is, is ongeveer even hoog als tijdens de eerste golf in het voorjaar, maar het percentage overlijdens in de verpleeghuizen is 50% lager dan tijdens de eerste golf, zowel op basis van meldingen door de GGD'en als op basis van de registratie van Verenso. Een verklaring hiervoor is mogelijk dat er nu veel meer getest wordt in verpleeghuizen waardoor ook patiënten met een lichter beloop van de ziekte worden gediagnosticeerd. Ook zou er een selectie kunnen zijn opgetreden van minder kwetsbaren, dit wordt momenteel uitgezocht.

Het aantal overlijdens per week in Nederland lag ongeveer 400 personen hoger dan het verwachte aantal voor eind november. Op basis van een ruwe analyse van meldingsdata zijn er duidelijke associaties tussen de mate van stedelijkheid van een regio en gemeente, en het aantal meldingen per 100.000 inwoners. Deze associatie is duidelijker in de eerste periode van de tweede golf (begin september tot half oktober), toen het aantal meldingen sterk toenam, dan in de periode half oktober tot eind november. Dit impliceert dat de transmissie in stedelijke gebieden een aanjager zou kunnen zijn van de epidemie.

Het RIVM beschikt momenteel niet over gegevens uit CoronIT van de GGD-testlocaties om te kunnen beschrijven hoeveel mensen er zonder klachten worden getest in het kader van bron- en contactonderzoek (testen tijdens de quarantaineperiode), zoals het beleid is sinds 1 december jl. Ook beschikt het RIVM momenteel niet over informatie wie met een PCR is getest en wie met een antigeensneltest. Hiermee is het niet mogelijk voor het OMT om de invloed op aantallen of effecten te duiden van de uitrol van antigeentesten en het testen van nauwe contacten zonder klachten.

De meest recente schatting van het reproductiegetal R , zoals berekend op basis van de meldingen van positieve gevallen, is voor 20 november 1,00 (0,97-1,03), en dat is zeer licht gedaald ten opzichte van vorige week. Het duidt op een stagnatie van de daling in het aantal meldingen. Wat betreft het reproductiegetal is er weinig variatie tussen de veiligheidsregio's.

Het aantal opnames op de IC daalt langzaam, de snelheid van daling is na het einde van herfstvakantie kleiner in vergelijking met de dalingssnelheid die daarvoor werd gezien. De prognoses voor het tijdstip waarop de signaalwaarde van 10 IC-opnames per dag wordt bereikt, is 16 januari (4 december-4 juni) en voor 3 IC-opnames 2 maart 2021 (22 december-18 juli), mits de omstandigheden gelijk blijven.

De mobiliteitsgegevens suggereren dat het aantal mensen dat nu thuis werkt nauwelijks verschilt van de situatie vlak voor 28 september. Tevens is er een toename te zien van het aantal verplaatsingen gerelateerd aan winkelbezoek.

Datum

7 december 2020

Ons kenmerk

0115/2020 LCI/JvD/at/nn

C. Adviezen

Datum

7 december 2020

Ons kenmerk

0115/2020 LCI/JvD/at/nn

Decemberopties en heropening eigenstandige restaurants

Het OMT is gevraagd te reflecteren op maatregelen rondom kerst en oud en nieuw, en op mogelijke combinaties hiervan en voor welke periode deze zouden kunnen gelden vanuit epidemiologisch perspectief:

Verruimingen:

1. Het dringend advies om maximaal 6 personen te ontvangen, naast de personen die op hetzelfde adres woonachtig zijn (excl. kinderen tot 13 jaar) en maximaal één groep per dag. Dit betreft een verruiming van het huidige advies van maximaal 3 personen.
2. Het verhogen van het maximum aantal personen per ruimte voor culturele instellingen (bijv. theaters, schouwburgen, filmhuizen, poppodia, bioscopen) naar 100 personen. Dit biedt gedurende de vakantieperiode eveneens meer mogelijkheden om activiteiten voor jeugd te organiseren op deze locaties.
3. Het openen van restaurants onder de volgende voorwaarden:
  - de 1,5m-maatregel wordt op locatie geïmplementeerd;
  - er worden hygiënemaatregelen op locatie genomen;
  - er wordt gewerkt met reservering, registratie, placering (vaste zitplaats) en triage (checkgesprek);
  - vervoersstromen in de horeca worden gescheiden;
  - er is een verbod van toepassing om meer dan 30 personen per zelfstandige ruimte toe te laten;
  - verbod op groepsvorming van meer dan 4 personen (niet met meer dan 4 personen reserveren);
  - geen zelfbediening;
  - gebruik van mondkapje bij verplaatsen in de ruimte;
  - sluitingstijd 22.00 uur, toegang tot 21.00 uur;
  - alcoholtijdverbod vanaf 22.00 uur;
  - voor de avond geldt: maximaal twee shifts;
  - buitenterras gesloten;
  - verbod op gebruik van gokkasten;
  - geluid tot maximum 60 db;
  - geen zitgelegenheid bij de bar.
4. Verruimen van het alcoholverbod van 20.00 naar 22.00 uur. Verbod om tussen 22.00 en 06.00 uur in openbare plaatsen alcoholische dranken voor consumptie gereed te hebben of te nuttigen.
5. Verruimen van de avondsluiting van de detailhandel van 20.00 naar 22.00 uur. Uitzondering op de avondsluiting: levensmiddelenbranche.

Aanscherpingen:

Eén week afstandsonderwijs voor het VO, MBO en HO (HBO & WO) na de kerstvakantie (geen verlenging van de vakantie), met een uitzondering voor examenleerlingen, praktijkonderwijs en kwetsbare leerlingen.

óf

Eén week afstandsonderwijs voor het PO, VO, MBO en HO (HBO & WO) na de kerstvakantie (geen verlenging van de vakantie), met een uitzondering voor examenleerlingen, praktijkonderwijs en kwetsbare leerlingen.

Mogelijke periodes:

- Vanaf 15 december tot risiconiveau zorgelijk bereikt is.
- Van 22 december t/m 1 januari.
- Alleen op 24, 25, 26 en 31 december en 1 januari.

Datum

7 december 2020

Ons kenmerk

0115/2020 LCI/JvD/at/nn

Het OMT heeft gesproken over de te verwachten effecten van de voorgestelde scenario's voor de decembermaand. Deze effecten zijn doorgerekend voor de periode 21 december tot en met 2 januari, omdat het risiconiveau nu al hoger is dan zorgelijk. Dit scenario is vergeleken met het effect van handhaven van het huidige maatregelenpakket. Hierbij is in de modellering gekeken naar het effect van de maatregelen voor het contactenpatroon van mensen, waarbij van belang is hoeveel contacten mensen tijdens een activiteit, zoals een restaurant- of concertbezoek, hebben en in welke groep dat is (gezin, vrienden). En hoe men hier naartoe reist en de toename van het aantal vervoersbewegingen, waarbij onzeker is hoe mensen gaan reizen. Al deze effecten zijn onzeker, dit betekent dat het risico op een hogere incidentie (en hoger aantal opnames per dag) tijdens de kerstvakantie fors toeneemt als de huidige maatregelen worden afgebouwd.

Uit de modellering blijkt dat ook als het huidige pakket aan maatregelen gehandhaafd wordt, door een toename van het aantal contacten, de kerstvakantie van invloed zal zijn op het aantal besmettingen, het aantal ziekenhuisopnames en het aantal overlijdens. De verwachting is dat het bereiken van de signaalwaarde (IC-opnames <10 per week) hierdoor met een week zal worden vertraagd, doordat mensen meer contacten hebben tijdens en ook tussen de komende feestdagen waardoor de verspreiding van het virus zal toenemen, met uiteindelijk nieuwe opnames als gevolg.

Allereerst wijst het OMT erop dat – gezien de stagnatie in de afname van het aantal COVID-19-gevallen de afgelopen weken en het als gevolg daarvan naar begin januari verschuiven van het punt waarop de signaalwaarde van het aantal IC-opnames van minder dan 10 per dag bereikt wordt – versoepelingen van het maatregelenpakket nog niet aan de orde is. Een mogelijke versoepeling was namelijk gekoppeld aan het bereiken van deze signaalwaarde, een moment dat eerder medio december, vóór de kerstvakantie lag. Omdat het aantal besmettingen van COVID-19 nog steeds hoog ligt, bij laatste inschatting betreffende 26 november op 87.875 personen, kan een kleine toename van het reproductiegetal boven de 1,0 al tot een belangrijke toename van het totale aantal besmette personen leiden. Bijvoorbeeld, bij een reproductiegetal van 1,25 kan in de periode tussen 24 december en 3 januari het aantal van 87.875 toenemen tot 137.305; bij een reproductiegetal van 1,50 is de toename tot 197.719. Dergelijke reproductiegetallen zijn tussen juli en oktober jl. regelmatig vastgesteld. Het advies van het OMT luidt dan ook de koppeling van versoepelingen aan het bereiken van de signaalwaarde van minder dan 10 IC-opnames per dag, niet los te laten.

Als besloten wordt van deze koppeling af te wijken, gelden de volgende inschattingen en overwegingen met betrekking tot de voorgestelde versoepelingen. Indien het aantal mensen dat men thuis mag ontvangen, wordt verhoogd van 3 naar 6 per dag, worden er naar schatting 120 extra IC-opnames en 700 extra ziekenhuisopnames verwacht, en de genoemde signaalwaarden worden nog een week later bereikt. Als naast de verruiming van het aantal bezoekers thuis ook aanvullende versoepelingen worden doorgevoerd ten aanzien van restaurants en het toestaan van 100 (i.p.v. 30) personen in culturele instellingen, dan zullen naar verwachting nog eens 140 extra IC-opnames en 800

extra ziekenhuisopnames plaatsvinden, en een verdere vertraging in het bereiken van de signaalwaardes met een additionele week.

Datum

7 december 2020

Ons kenmerk

0115/2020 LCI/JvD/at/nn

Hoe groot de precieze effecten van de voorgestelde verruimingen precies zijn, is onduidelijk. En hoe meer versoepelingen er toegestaan worden, hoe groter de onzekerheid is over de effecten. In de modellering wordt bij doorrekenen van de voorgestelde versoepelingen overigens met name de onzekerheid van de prognoses groter, iets dat zich uit in een belangrijke toename van het betrouwbaarheidsinterval. Duidelijk is dat versoepelingen de afname van het aantal ziekenhuis- en IC-opnames zal vertragen, met nadrukkelijke onzekerheid of dit niet veel trager zal zijn dan nu 'als gemiddeld' voorspeld. Het OMT wijst erop dat de afname van het aantal ziekenhuis- en IC-opnames nu al langzaam gaat, en een vertraging van deze afname resulteert in een nog langer aanhoudende hoge druk op de zorgcapaciteit en in het bijzonder op het zorgpersoneel.

Verzwarende maatregelen door middel van een week online lessen in januari in het voortgezet onderwijs geeft naar schatting 30 minder IC-opnames en 200 minder ziekenhuisopnames, en de signaalwaardes worden mogelijk 1-2 dagen vroeger bereikt ten opzichte van een kerstvakantieperiode zonder verzwarende maatregelen. Als een week lang online les wordt gegeven voor alle scholen (primair en voortgezet onderwijs) geeft het nog eens 30 minder IC-opnames en 200 minder ziekenhuisopnames, en worden signaalwaardes nog eens 1-2 dagen vroeger bereikt. Zoals eerder aangegeven nemen de onzekerheden ook hier fors toe. Ondanks de onzekerheden is duidelijk dat de effecten van de voorgestelde verzwarende maatregelen de effecten van de voorgestelde versoepelingen niet kunnen compenseren. Hoewel de signaalwaardes met de voorgestelde verzwarende maatregelen iets eerder worden bereikt, lijkt dit een gering effect te zijn.

In het kader van de bovenbeschreven afwegingen merkt het OMT nog op dat er zorgen zijn over het stabiel hoge aantal besmettingen welke een hoge druk legt op de BCO-capaciteit bij GGD'en. Door het nieuwe testbeleid tijdens de quarantaineperiode neemt het aantal testen toe, en er zijn signalen dat daarmee het aantal opgespoorde besmettingen iets stijgt. Ook is er een risicotename van infectie in verpleeghuizen en andere instellingen voor langdurige zorg. Verder is het van belang om op te merken dat een deel van de patiënten langdurige klachten overhoudt na het doormaken van de acute fase, wat een extra belasting vormt voor de zorg. Hierdoor is de impact van COVID-19 nog groter dan alleen de zichtbare toename van het aantal IC- en ziekenhuisopnames.

In de volgende tabel wordt getoond wat het verwachte effect is van de voorgestelde verruimingen en aanscherpingen op het bereiken van de signaalwaarde van 10 IC-opnames per dag, en het totaal aantal extra IC-opnames, gegeven de voorgestelde versoepelingen in de periode van 21 december tot aan de zomer. Als referentie wordt de situatie van een kerstvakantie zonder extra verruimingen of aanscherpingen weergegeven (*cursief*). De datum waarop de signaalwaarde wordt bereikt zonder versoepelingen is naar verwachting 16 januari. Het effect op de datum van het bereiken van de signaalwaarden zijn erg onzeker, de onderlinge verschillen zijn minder onzeker.

Datum
7 december 2020

Ons kenmerk
0115/2020 LCI/JvD/at/nn

	IC: bereiken signaalwaarde van 10 opnames per dag, en totaal aantal IC-opnames*)		
	Twee weken kerstvakantie	Voortgezet onderwijs een week online les	Primair en voortgezet onderwijs een week online les
Geen versoepeling en	<i>(referentie)</i>	min 0 dagen minus 20 opnames	min 0 dagen minus 60 opnames
Idem + verruiming bezoek van 3 naar 6	plus 8 dagen plus 130 opnames	plus 7 dagen plus 100 opnames	plus 6 dagen plus 60 opnames
Idem + verruiming restaurants en culturele instellingen	plus 15 dagen plus 270 opnames	plus 14 dagen plus 240 opnames	plus 12 dagen plus 190 opnames

*) Van op IC's opgenomen COVID-19-patiënten komt circa 27% te overlijden.

Als er een keuze voor versoepelingen gemaakt wordt, is het OMT van mening dat het de voorkeur heeft om de mogelijkheid om thuis bezoek te ontvangen te verruimen van 3 naar maximaal 6 personen, gedurende de kerstdagen en/of oudejaarsavond. Hierbij kan geadviseerd worden om in de week voorafgaand aan de kerst de contacten zoveel mogelijk te beperken, zeker indien men tijdens de kerst een bezoek wil brengen aan mensen met een kwetsbare gezondheid. Zoals al eerder vermeld in de adviesbrief naar aanleiding van het 88e OMT (23 november jl.) zal de tijdelijke versoepeling van de maatregelen tijdens de kerstdagen leiden tot een toename van het aantal COVID-19-gevallen, die juist besmettelijk zullen worden ongeveer 5-6 dagen later. Dit overlapt met de periode van oud en nieuw. Met andere woorden, het OMT geeft aan dat een versoepeling van de maatregelen tijdens de kerstdagen én tijdens oudejaarsdag een belangrijke acceleratie van de overdracht en verspreiding met zich mee kan brengen: de combinatie van kerst en oudejaar zullen een eventueel negatief effect niet alleen doen optellen, maar ook versterken. Het OMT adviseert om dit aspect in de communicatie mee te nemen en de mensen bewust te maken van deze stapeling van risico's.

Ten aanzien van restaurants merkt het OMT op dat het van groot belang is dat als hier een verruiming wordt toegestaan, aan alle genoemde voorwaarden wordt voldaan en gehandhaafd. Er is al veel voorbereid binnen de sector, er zijn veel voorwaarden gesteld in het voorstel, waardoor de kans van overdracht verminderd wordt. Ook zou het aantal van 30 personen per gebouw gehanteerd moeten worden om opsplitsen van binnenruimten te voorkomen. Ook kan gedacht worden aan het cohorteren van de shifts, waarbij mensen op een afgesproken moment, in tijdslots arriveren. Het OMT benadrukt dat een eventuele verruiming alleen voor de eigenstandige restaurants zou moeten gelden.

Voor culturele instellingen geldt dat zij al open zijn, en nu een maximum van 30 personen mogen ontvangen. Bij een verruiming van 30 naar 100 gasten dient, net als bij restaurants, geborgd te zijn dat op alle plekken, inbegrepen sanitaire

voorzieningen en in- en uitgangen, voldoende afstand kan worden gehouden. Ook zou reservering en placering een voorwaarde moeten zijn.

Datum

7 december 2020

Ons kenmerk

0115/2020 LCI/JvD/at/nn

Van het voorstel om het onderwijs na de kerstvakantie één week online te laten plaatsvinden, wordt weinig effect verwacht op circulatie van het virus. Het OMT is van mening dat dit niet als compensatie van versoepelingen dient te worden ingezet. Hierbij merkt het OMT op dat er andere mogelijkheden zijn die benut kunnen worden om het effect van versoepelingen te compenseren, zoals het beter naleven van bestaande maatregelen, meer thuiswerken, vermindering van drukte in de binnensteden en winkelgebieden.

Het is belangrijk om de bevolking steeds weer te wijzen op het strikt naleven van bestaande maatregelen waardoor zij het risico op besmetting voor zichzelf en hun dierbaren verkleinen. Juist voorafgaand aan de feestdagen en geplande sociale activiteiten tijdens de decemberperiode is het van groot belang infecties zo laag mogelijk te krijgen en vroeg op te sporen. Daarom adviseert het OMT om met klem te communiceren dat mensen zich laten testen, ook bij milde klachten en de uitslag in afzondering af te wachten. Dit is vooral belangrijk voor uitwonende studenten die tijdens de feestdagen in een ander huishouden gaan verblijven dan hun studentenhuishouden. Voor deze groep is het te overwegen om aan te bieden dat zij zich ook zonder klachten kunnen laten testen vlak voor het bezoek aan bijzonder kwetsbare familieleden.

Zoals eerder vermeld zal de kans op verspreiding verminderen als mensen in de week voor de kerst hun contacten beperken, waarbij zij thuiswerken. In de huidige situatie met een fors aantal besmettelijke personen zou het advies moeten zijn om tussen de kerstdagen en oud en nieuw zoveel mogelijk thuis te blijven, niet naar niet-noodzakelijke winkels te gaan en geen bezoek te ontvangen.

Het is hoe dan ook van belang om in januari het beloop van de epidemie in de kerstvakantieperiode te evalueren, en dit kan betekenen dat eventuele versoepelingen teruggedraaid moeten worden. Er moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat als er een te sterke toename is in besmettingen en opnames, dit kan leiden tot het aanscherpen van maatregelen, met een nieuwe lockdown als gevolg.

Adviezen voor ouderen en kwetsbaren

De eerdere aanvullende adviezen van het OMT voor zelfstandig wonende, zowel vitale als kwetsbare ouderen, zijn door de ouderenbonden vertaald naar bruikbare, praktische adviezen voor de praktijk. De vraag die het OMT heeft ontvangen, is hoe deze adviezen zich verhouden tot de opties van versoepeling van het aantal thuis te ontvangen bezoekers van 3 naar 6 personen tijdens de decemberfeestdagen. Het OMT is van mening dat er voor deze groepen geen wijzigingen zouden moeten gelden in de adviezen ten aanzien van bezoek, en het maximum aantal bezoekers op 3 gehouden dient te worden. Additioneel kan geadviseerd worden om voorafgaand aan het bezoek aan ouderen een week lang de sociale contacten te minimaliseren. Wel is het OMT van mening dat het hier om adviezen gaat, welke als leidraad gezien dienen te worden, waarbij ouderen uiteindelijk zelf de regie voeren en keuzes maken.

COVID-19-vaccinatie en uitbraakbestrijding

Er is nog veel onduidelijk over het effect van vaccinatie tegen SARS-CoV-2 op de transmissie van het virus. Dit zal afhangen van de effectiviteit van de gebruikte vaccins, de vaccinatiestrategie en of gevaccineerde personen het virus nog kunnen verspreiden. Als hierover meer gegevens bekend zijn, dan kunnen deze gegevens gemodelleerd worden, zodat de samenhang met de huidige maatregelen kan worden beoordeeld. Het beschikbaar houden van testcapaciteit voor zowel gevaccineerde en nog niet gevaccineerde personen is van groot belang om de uitbraak te kunnen vervolgen en om vaccineffectiviteit te kunnen beoordelen; surveillance en registratie is derhalve van groot belang. Het OMT realiseert zich dat als meer en meer mensen gevaccineerd zijn, dit allerlei vragen oproept met betrekking tot de gevolgen van vaccinatie op de voortgang van de uitbraak en op de maatregelen. Het is nu echter nog te vroeg om al te kunnen adviseren over aanpassen van maatregelen, testbeleid en bron- en contactonderzoek.

Datum

7 december 2020

Ons kenmerk

0115/2020 LCI/JvD/at/nn

Berichtgeving COVID-19

Het OMT maakt zich zorgen over berichten in de media dat SARS-CoV-2 niet echt zou bestaan of dat de PCR geen betrouwbare test is. Het OMT vindt het wenselijk dat hierover duidelijk wordt gecommuniceerd en dat hierover stelling wordt ingenomen door de beleidsmakers, waarbij men zich uitspreekt dat bewuste desinformatie onacceptabel is.

Tot een nadere mondelinge toelichting ben ik gaarne bereid.

Hoogachtend,

Prof. dr. J.T. van Dissel
Directeur CIb